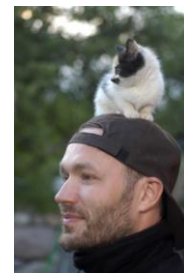

Helhedsvurderinger af økologi

Af Hugo F. Alrøe, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet

Økologisk jordbrug vil gerne være et svar på 'det hele'. Men hvordan kan man overhovedet lave og formidle helhedsvurderinger?

Økologisk jordbrug søger at tilgodese mange forskellige hensyn til samfund, natur og miljø. Og mulighederne for vækst i økologien afhænger, af at den, samlet set, udgør et troværdigt og attraktivt alternativ. Det er derfor nærliggende, at der er brug for helhedsvurderinger, som kan hjælpe de økologiske producenter og forhandlere til at udvikle økologien i overensstemmelse med de økologiske principper og i synergi med samfundets målsætninger. Helhedsvurderinger kan også være med til at synliggøre de forskelligartede bidrag, som økologien tilbyder, for forbrugere, borgere og politikere, og dermed understøtte tillid og troværdighed.

Der findes imidlertid ingen etablerede metoder til at lave helhedsvurderinger af økologiske fødevarer. Og det kan være svært at afgøre om en bestemt teknologisk, driftsmæssig eller organisatorisk udvikling er positiv eller negativ, samlet set.

Organic RDD projektet "MultiTrust" skal undersøge, hvordan man kan lave helhedsvurderinger af de effekter, som økologiske fødevarer har, på miljø, natur og samfund, og hvordan man kan formidle og bruge disse komplekse vurderinger i praksis.

Tre centrale udfordringer

Projektet har identificeret tre store udfordringer i at lave helhedsvurderinger af økologi:

Den første er at bevare balancen mellem de forskellige typer af viden, der indgår, og undgå at det, der vides mest præcist eller er lettest at måle, får den største vægt i vurderingerne.

Den anden er at synliggøre de værdier, der indgår i vurderingen, og hvordan de forholder sig til økologiens etiske principper og samfundsmæssige målsætninger.

Den tredje er at finde veje til at reducere kompleksiteten og kommunikere vurderingerne på en effektiv og inddragende måde, så de kan bruges i praksis af både eksperter og praktikere.

Ikke kun for økologien

Det er ikke kun økologien, der har brug for at udvikle helhedsvurderinger. Alle, der arbejder med bæredygtig produktion eller bæredygtig udvikling, har brug for en form for helhedsvurdering som, alt efter hvordan begrebet bæredygtighed forstås, inddrager mange forskellige problematiske konsekvenser.

Der er da også udviklet en række forskellige redskaber til bæredygtighedsvurdering. Mange af disse kommer imidlertid til kort i forhold til én eller flere af de store udfordringer der er skitseret ovenfor.

Arbejdet med at udvikle helhedsvurderinger af økologi må nødvendigvis håndtere alle tre udfordringer, og i det omfang det lykkes vil resultaterne også være nyttige for bæredygtighedsvurderinger generelt.

Ikke kun et dansk problem

Jeg var i efteråret gæsteforsker på Centre for Sustainability: Agriculture, Food, Energy, Environment (CSAFE) ved University of Otago i New Zealand. Her interesserer man sig også for at udvikle helhedsvurderinger i forbindelse med økologi og bæredygtighed.

Til sommer samles forskere fra New Zealand, Danmark og mange andre lande i Århus til en international workshop om bæredygtighedsvurdering som MultiTrust projektet afholder på konferencen **IFSA 2012**.

Læs mere om MultiTrust projektet på:
www.icrofs.dk/organicrdd

Denne klumme blev bragt d. 9. marts 2012 i Økologi & Erhverv nr. 496.